8ste Jaargang. Curacao den 29n. Augustus 1891. No 400

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50. voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI. No 129.

UITSLUITEND AGENT VOOR EUROPA :
P. JOLY & J. MARTIN,
66. RUE LAFAYETTE. PARIJS.

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di Abonement ta fl. 2,— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl 10.— pa anja.
Un number só fl. 0,25.
Un annucio di 1 té 7 regel, fl 0.50 cada regel mas fl. 0,07½.

GODSDIENSTLOOS ONDERWIJS EN ZEDELIJKHEID.

Onlangs deelden wij onzen Lezers het oordeel mede van den parijschen rechter van instructie, den heer Guillon, over het groot aantal jeugdige misdadigers in Parijs : hij merkte dit aan als een gevolg van het godsdienstloos onderwijs. Nu komt de heer Lepeletier — een beslist anticlericaal journalist — dit in het dagblad *Paris* volgenderwijs bevestigen.

"Die buitengewone uitbreiding van de misdaad, — zegt deze schrijver — en vooral van het getal jeugdige misdadigers — want 't schijnt wel of er, als er van gruwel daden spraak komt, geen kinderen meer bestaan —logenstraft op merkwaardige wijze de uitnemende geesten, naar 't model van Jules Simon gevormd, die ons een 20 jaar geleden de ooren doof schetterden met hun loftrompet op de weldaden, welke van het onderwijs vielen te verwachten ten opzichte der zedelijkheid. Kennis een werktuig voor zedelijken vooruitgang, inderdaad een mooi ding !

"Zeker is het, dat de uitkomsten der practijk in geenen deele die troostende theorie hebben gerechtvaardigd. Het menschelijk dier, wanneer het wordt onderwezen, opgevoed, afgericht, is even dierlijk als te voren : menigmaal zelfs komt het veel boosaardiger dan voorheen voor den dag. De mode wilde vroeger, toen men nog geen ervaringen omtrent een meer verbreid onderwijs had opgedaan, dat men de verwildering zou weren door het aankweeken van kennis. Wij erkennen dat wij indertijd met die verzekering dapper hebben meegedaan : wij moeten nederig belijden dat we met al onze tijdgenooten (*toute notre génération*) ons hebben laten meesleepen in de beweging ter gunste van het onderwijs als hefboom van de zedelijkheid. Welk een overredingskracht dan ook lag er niet in herinneringen als bijv. aan Apollo, die de monsters temde en de wouden van roofdieren zuiverde, wiens speeltuig de menschelijke kudde voerde tot het licht ! Sprak men ons van den beul, wij waren fluks bij de hand om den schoolmeester voor hem in de plaats te stellen: de guillotine behoorde te wijken voor het a b c, en wanneer wij in onze gedachten de school stelden tegenover het bagno, dan waren wij naïef genoeg om in alle oprechtheid te verzekeren: De eerste zal het tweede overbodig maken !

"Nu, dat bleek niet geheel waar. Integendeel, men is voortgegaan met te zelfder tijd scholen te openen en strafgevangenissen uit te breiden. Er worden tegenwoordig evenveel misdaden gepleegd als vroeger, — meer zelfs. De lijst der misdaden geeft meer doortraptheid, meer overleg bij de misdadigers te bespeuren dan voorheen. Wij hebben tegenwoordig schurken *fin de siècle*, jongelui, die in hun vak een buitengewone vindingrijkheid ten toon spreiden en blijk geven van een brutaliteit en een onaandoenlijkheid als niet zelden ontbraken bij hun voorgangers, bij misdadigers van de oude school, bij de ongeletterden, die misdadig waren alleen omdat zij niet genoeg hadden geleerd ! Ik moet dus terugkomen op mijn optimistische meeningen van voorheen. Het onderwijs heeft geen invloed hoegenaamd op het cijfer en den omvang der misdaden. Wij hebben tegenwoordig misdadigers, die onderwijs ontvingen, ziedaar alles. Voor de slachtoffers komt dergelijke intellectueele vooruitgang op 'tzelfde neer. Of men al wordt verscheurd door een gedresseerden beer en gebeten door een hond, die kunstjes kent, 't komt voor den verscheurde of gebetene op hetzelfde neer."

Deze openhartige bekentenis zal bij menigeen, ook onder ons wellicht, een geliefkoosde illusie in rook doen opgaan. Door de ondervinding geleerd wordt de schrijver gedwongen te verklaren, dat kennis *alleen* den mensch niet zedelijk maakt. Voorzeker komen er in dit citaat uitspraken voor, waarmede wij niet kunnen instemmen. Dat bijv. "onderwijs *in het geheel niet* beschouwd zou mogen worden als van invloed op de beperking of uitbreiding der misdaad", ziedaar een stelling, die wij evenmin durven onderschrijven als dat wij instemden met de voorspelling, welke ons van een uitbreiding van het onderwijs vroeger gouden bergen beloofde. 't Komt er maar op aan wat men door onderwijs verstaat. *Ons* is het onafscheidelijk van opvoeding, welke wederom niet te scheiden valt van de ware beschaving, door den godsdienst alleen te geven en te behouden. Het denkbeeld, dat een kind enkel door de wetenschap dat een *a* een *a*, een *b* een *b*, en twee maal twee vier is bijv. zich zou zien weerhouden op lateren leeftijd van het kwaad en gebracht tot het goede, is te onzinnig, om er ook maar één woord aan te willen verliezen. Omtrent de moraliseerende kracht van een les in de aardrijkskunde of in de grondregels der taal maken we ons geen illusie. En zal een onderricht in de vaderlandsche geschiedenis straks de onzedige taal van onze straten doen verdwijnen ? Dit is echter de vraag niet. Wel is de vraag: of het mededeelen van dergelijke wetenschappen, mits *vergezeld van* en *voorafgegaan door* hetgeen den menschelijken geest zijn hoogste kennis schenkt — het onderricht in den godsdienst — er niet toe zal bijdragen, het kwaad zoo niet geheel te keeren, dan toch te verminderen. De fransche journalist heeft daar echter geen oog voor. Hij zoekt het redmiddel in een verscherping van strafwetten.

"Misschien — zoo besluit hij — misschien zal men er eens toe komen om te erkenen dat onze sentimentaliteit op het gebied van strafwet geving ongerijmd is, en dat, waar het geld de veiligheid van haar bestaan te redden, de maatschappij haar toevlucht niet moet redden tot phrasen, tot humanitaire grootspraak, tot stelsel van justitieele philantrophie. Misschien beleven wij het nog, dat nieuwe strenge maatregelen en zelfs meer rechtstreeks toegepaste bestraffing dan cel- of gevangenisstraf noodig geacht worden om het menschdom te beschermen tegen een overweldiging door de misdaad, die hoe langer zoo meer onder de jeugd haar trawanten vindt. Wij hebben geen enkele ernstige — of tenminste schrikwekkende straf dan de doodstraf. Jammer genoeg, is deze te absoluut, te veel dezelfde voor verschillende misdaden, zonder genoegzaam gradueel verschil. Ik meen dat er een tijd zal komen, waarin dat men den moedigen wetgever zou zegenen, die, brekend met stelsels, welker onmacht gebleken is, zich beijveren zou om de straffen te herstellen en te regelen, meer voelbaar voor de schuldigen dan die waarmee thans de gevaarlijke sujetten den draaksteken. Misschien zou het wel aanbeveling verdienen om tegen de jeugdige monsters, die ons door hun wandaden, niet naar de middeleeuwen terugvoeren, maar ons terugdringen naar den tijd, waarin ons Vaderland nog door beeren en andere wilde dieren bewoond werd, het vroegere stelsel van strafrecht te verdedigen en naar de behoeften van onzen tijd toe te passen."

Of Frankrijk, wanneer het godsdienstloos onderwijs blijft geven en tegelijk zijn strafwetten verscherpt na verloop van tijd minder onderwezen misdadigers zal tellen durven wij betwijfelen.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

De Gouverneur zal Zondag 30 Augustus a. s. des avonds geen bezoek kunnen ontvangen.

Curaçao den 28 Augustus 1891.

De Adjudant
J. van der Linde Schotborgh.

FEUILLETON.

E PASTOR DJE ALDEA

Descripción histórica di tempoe di dominio francés.

Continuación.

E comisario-director a keda admirá di tendé e diferente aclaracionnan fô di boca di Muroc. El a mandá nan bai trecé e condenado Everard pa él interrogéle também.

E interrogación a durá largoe hora. E pader a keda mantené su inocencia ; ma él no a acrimíná Wouter, i sin embargo di cuanto cos él no por a acuséle."

. . . .

Na salimentoe dje sala, Everard a sinti un hende cogé su manoe di golpi tené ta zoenchi.

Tabata Muroc na rodilja.

— " ¡ Muroc ! " — e anciano dici —

" ¡ Dios bendicioná bo ! ". . . . .

— " ¡ O Senjor ! ora bo bolbé bo pueblo, ora lo bo ta trobé rezando na pia di altar, no loebidá Muroc. . . . . Koe Dios, mi mama, Marcella tené misericordia coe mi."

E sacerdote a lamantá e catiboe arriba, él a primiéle na su corazón, i lágrima abundante tabata bajando su cara.

— " ¡ Gracias, ó Dios mio ! ¡ gracias ! . . . . . . ¡ Bo a empleá mi, bo humilde servidor, pa converti un alma. . . . .

O, esai ta basta alegría pa mi corazón; esai ta haci mi loebida lo pasado. . . . Muroc" — él a continuá — " bo a proporcioná mi e dicha di bolbé mira mi jioenan ainda ; lo mi keda bo grato pa hinter mi vida. . . . . Si acaso bo haya bo perdón un dia, bini Loverghhem, i ayi lo bo hayá den mi un amigo, un roemán koe lo esforzéle di dulcificá, di alegrá e resto di bo dianan di vida. Muroc, mi ta rogá bo di cordá riba bon Dios, riba bo mama, riba Marcella, i de vez en cuando no loebida mi."

— " Sí, semper lo bo ta na mi memoria. Perdoná mi e robo sacrilego koe mi a cometé den bo templo.". . . .

— " No papiá mas ayi riba, Muroc. . . . . . . Dios perdoná bo bo falta, manera mi ta perdoná bo, i un dia purificá di toer mancha lo bo acercá bo na su trono divino. Arrepentimiento, Muroc, ta labá toer nos picar i ta haci nos ser un amigo di Dios, maské hinter mundo ta nos enemigo ¡ Adios ! Muroc. . . . . Adios. . . . . Lo bo no bisti bo cadenanan pa eternidad."

Everard a papiá e última palabranan ayí coe un voz profundamente conmové. " Lo bo no bisti bo cadenanan pa eternidad.". . . . . i esai a keda ta resoná largoe ratoe den oido dje desgraciado catiboe. ¿ Acaso lo él por sperá di recuperá su libertad ? ¿ Acaso Everard lo bai trahá pa salvéle en recompensa dje declaracionnan koe él a haci?

Pa un ratoe tal cordamentoe a em bargá su imaginación. Ma bien pronto su pecho a exhalá un suspiro, i él a hizá su wowo na cieloe koe na e momento ayí tabata sembrá coe miljones di strea.

¡ O, ta 'ya, koe Muroc lo haya fin di toer calamidad di vida! ¡ Ta 'ya koe su mama i Marcella lo cicatrizá e heridanan spantosa koe e cadenanan horrorosa a habri na toer su curpa.

***

Nos ta bolbé Loverghem i nos ta drentá atrobé den cuarto di Hendrik, awor koe nos a explicá nos bondadoso lector, ta 'riba kiko e huez a fundá su acusación contra *Wouter el Negro.*

E huez i e *maire* a sali bai.

Hendrik, sin embargo, no kier a acriminá su roemán di tata ainda más, visto koe ya tabatin un cargo pisá i terrible contra dj'éle.

Como pa influho di un choque eléctrico, Hendrik a recuperá toer su vigor, ora él a tendé koe Everard lo ta poné na libertad. El a alabá i gradicí Dios koe a scuchá oración di hinter e aldea, i na mes tempoe él a imploréle, coe lágrima na wowo, di tené misericordia coe Lena i coe su pober jioe.

Un bon ratoe koe e huez a despidí ayí fô, Hendrik a resolvé di bai Antwerpen pa él bai convencé su mes di veracidad dje noticia i pa él ser es un di promer koe lo felicitá e querido anciano, i pa t'éle también lo acompanjéle trecé Loverghem.

¿ Ma acaso lo él tin forza suficiente pa haci un camino tan largo? Ni cordá, él no a cordá riba esai ; él tabata sintiéle fuerte i restableci.

Mei hora después nos ta mirá e hoben, acompanjá di Kiro, cogé camino di stad. Hendrik su cara ta pálida ; ma su wowonan ta biboe den su cabez. Su paso ya ta firme apesar dje terreno arenoso i desigual. Su cara flacoe i chupá, ma adorná awor coe un sonrisa dichosa, a coeminsá hayá un color débil di púrpura.

Toer cos tabata, como si fuera, un motivo di complacencia pa e hoben. Kiro

PROGRAMMA

VAN HET

VOLKSFEEST,

te geven door het Bestuur van Curaçao

op den 31sten Augustus 1891,

TER VIERING VAN DEN VERJAARDAG

VAN

H. M. DE KONINGIN.

1e. Gedeelte.

Vóór het Gouvernementshuis.

OM 9½ UUR s'VOORMIDDAGS.

1°. Wedstrijd in het boegsprietloopen, 10 prijzen à f 1.—
2°. Wedstrijd met levende kruiwagens, 1e. prijs f 3,50, 2e. prijs f 2,50, 3e. prijs f 1,50.
3° Fleschtrekken in kano's, 5 prijzen van f 5.—

2e. Gedeelte.

Aan de Overzijde, Waterkant.

OM 10¾ UUR s'VOORMIDDAGS.

4°. Mastklimmen, 6 prijzen bestaande uit onderscheidene voorwerpen.

3e. Gedeelte.

OM 12 UUR s'MIDDAGS.

5°. Verloting en uitdeeling van prijzen en versnaperingen aan de kinderen der armenscholen.

4e. Gedeelte.

Vóór het Raadhuis.

OM 2½ UUR s'NAMIDDAGS.

6°. Driebeenige wedloop voor paren, 1e. prijs f 3,50, 2e. prijs f 2,50, 3e. prijs f 1.50.
7°. Enteren (aan touwen), 1e. prijs f 3,50, 2e. prijs f 2,50, 3e. prijs f 1,50.

5e. Gedeelte.

Plein Pietermaai nabij het Waaigaat.

OM 3½ UUR 's NAMIDDAGS.

8°. Wedren te paard, 1e. prijs 1 zadel, 2e. prijs 1 paar zilveren sporen, 3e. prijs 1 hoofdstel.

6e. Gedeelte.

OM 4½ UUR 's NAMIDDAGS.

9°. Wedstrijd in sloepen met 6 riemen, prijs f 35.—
10. Wedstrijd in sloepen met 4 riemen, prijs f 25.
11e. Wedstrijd in sloepen met 2 riemen, prijs f 15.—

De wedstrijden in sloepen worden gehouden van af de brug "Koningin Emma" rondom in boei liggende ter hoogte van de plaats waar vroeger de kraan (Ranka Master) was, terug naar de plaats van afvaart.

"De boei wordt van Oost naar West omgevaren."

De wedren te paard zal beginnen van af het plein vóór de "St. Jozefs Gezellen Vereeniging" langs het Waaigaat, stadswaarts rijdende tot ter hoogte van de vleeschhal.

Degenen, die wenschen deel te nemen aan bovengemelde wedstrijden worden verzocht zich vóór den 29sten Augustus aan te melden bij den Secretaris M. H. Daal.

7e. Gedeelte.

OM 8 UUR 's AVONDS.

12°. Verlichting der Haven en het fort Nassau met Bengaalsch licht.
13° Vuurwerk vóór het Gouvernementshuis.

De Commissie belast met de regeling der feesten op den verjaardag van H. M. de Koningin noodigt de ingezetenen van Curaçao beleefdelijk uit op dien dag te vlaggen en des avonds door het illumineeren hunner woningen met luisterrijk vieren van dien gedenkwaardigen feestdag te willen bevorderen.

Curaçao 7 Augustus 1891.

De President,
A. C. P. CHARLOUIS.

De Secretaris,
M. H. DAAL.

DE GOUVERNEUR, heeft goedgevonden:

Te bepalen, dat de verjaardag van H. M. de Koningin op Maandag, den 31 Augustus 1891, op de navolgende wijze zal worden gevierd:

1°. Bij zonsopgang zullen op het vallen van een kanonschot van het fort Nassau de vlaggen op de forten van dit eiland en op de schepen, welke binnen deze haven liggen, worden geheschen, terwijl zij met zonsondergang op een gelijk schot nedergehaald zullen worden;
2°. Gedurende den loop van den dag zal er van de Water- en Rifforten een saluut gedaan worden van honderd en een kanonschoten, welk saluut op de volgende wijze zal zijn verdeeld:
's morgens om 6 uur 33 schoten,
's middags 35 schoten:
's namiddags om 4 uur 33 schoten, terwijl door Harer Majesteits stoomschip "*de Ruyter*" zal worden gevlagd en gesalueerd overeenkomstig de daaromtrent bestaande reglementaire voorschriften:
3°. 's Morgens om 9 uur zal er op Pietermaai op het plein vóór het Raadhuis door de dienstdoende Stedelijke Schutterij en het Garnizoen groote parade gehouden worden, waarbij de Majoor, Commandant der dienstdoende Stedelijke en Landelijke Schutterij het generaal Commando zal voeren;
4°. 's Morgens om 9½ uur zal de Gouverneur ten Gouvernementshuize audientie verleenen aan alle autoriteiten, ambtenaren, officieren en particulieren;
5°. De tenue van den dag zal zijn de groote montering met sjerp, voor zooverre die tot de kleeding behoort;
6°. Voor zooveel de regelen van dienst het toelaten en aan wie de Commandant der troepen en van het garnizoen, uit het oogpunt van discipline, het meent te mogen toestaan, zullen de gewone arrestanten worden ontslagen;
7°. Van Gouvernementswege zal aan het Garnizoen en aan de Equipage van Harer Majesteits Stoomschip "*de Ruyter*" eene genoegzame hoeveelheid versch rundvleesch worden verstrekt, terwijl daarenboven aan elken onderofficier van het Garnizoen en der Marine eene heele en aan de militairen en zeelieden van minderen rang eene halve flesch tafelwijn zal worden verstrekt.

Bij gouvernements-beschikking 27 dezer maand is voor den hoofdrechercheur en de rechercheurs aan het Parket van den Procureur-generaal, bij de uitoefening hunner ambtsverrichtingen het volgende onderscheidingsteeken vastgesteld: Een zilveren penning met het Rijkswapen groot 22 milimeter in doorsnede, te dragen om den hals aan een oranjelint ter breedte van anderhalven centimeter.

Er wordt bekend gemaakt, dat bij Gouvernements Beschikking van den 20n Augustus 1891 N 535 het navolgende is bepaald:

Met ingang van 1 September a. s. worden de thans in gebruik zijnde frankeerzegels van 25 *cent* ingetrokken, en in plaats daarvan verkrijgbaar gesteld frankeerzegels van 30 *cent* waarop is overgedrukt "25 cent."

Tevens worden op dien datum ingetrokken de in omloop zijnde briefkaarten van 5 + 5 *cent* (koptypus) en daarvoor verkrijgbaar gesteld briefkaarten van 5 + 5 *cent* (cyfertypus).

De nog in omloop zijnde ongebruikte frankeerzegels en briefkaarten die bij de bovenvermelde Beschikking op 1 September worden ingetrokken, kunnen 1 October a. s. ten Postkantore tegen de nieuwe worden ingewisseld.

NEDERLAND.

— De Koningin-Regentes zal met koningin Wilhelmina eerstdaags een bezoek brengen aan de legerplaats bij Oldebroek, bij welke gelegenheid door de officieren aldaar eene snippenjacht zal worden gehouden.

— De jeugdige koningin Wilhelmina heeft aan hare moeder de Koningin-Regentes, op haar verjaardag als cadeau aangeboden haar portret in olieverf, geschilderd door den hr. Bisschop, die in het volvoeren van deze taak bijzonder gelukkig moet geslaagd zijn. Het portret is levensgroot, ten voeten uit. De Koningin is gekleed in een costume dat wijlen de Koning haar bijzonder gaarne zag dragen, nl. een imitatie van een costume van Amalia van Solms. Op het fond van het schilderstuk zijn de koninklijke wapens en de naam en jaarcijfers van de Koningin geschilderd. Ter zijde van haar staat een tafel, waarop een opengeslagen boek, dat het portret van Willem den Zwijger vertoont. De jeugdige trekken onzer Koningin zijn op het portret, ondanks het eigenaardig costume, uitstekend weergegeven. Naar men verneemt, was de Regentes door deze verrassing bijzonder getroffen.

— Hier is bericht ontvangen van een hoogst betreurenswaardig incident dat zich heeft voorgedaan aan boord van het zeilschip „Marie." Den 3 Juni kwam dit schip te Batavia aan, geladen met tin, enz. van Banka, en ligt thans op de reede in lading om rijst, enz. terug te voeren. Tengevolge van ontstane onaangenaamheden tusschen aan boord aanwezige personen, heeft de inlandsche bottelier den kapitein van het vaartuig, den hr. De Bruijn, doodgestoken en vervolgens den stuurman en nog eenige andere tot de inlandsche bemanning behoorende personen min of meer ernstig verwond. De gezagvoerder, De Bruijn, het slachtoffer dezer misdaad, was een ongehuwd man van ongeveer 48 jaar. De moordenaar is, na zijne daad volvoerd te hebben, in het halfduister overboord gesprongen, en vermoedelijk verdronken; althans men heeft tot nog toe geen spoor van hem gevonden.

BUITENLAND.

Rome. — De militaire overheid heeft bevel gegeven, zoo spoedig mogelijk eene groote hoeveelheid buskruit over te brengen naar het kruithuis van het *Forte Trionfale* te Monte Mario. Daarin is een enorm gevaar gelegen voor het Vaticaan. Wanneer door onvoorzichtigheid of kwaadwilligheid die kruittoren springt — evenals die van Monte Verde in de lucht gevlogen is — dan zou er een mirakel noodig zijn, om het Vaticaan en de St. Pieter met hun kunstschatten te behouden.

Italie. — De liberalen maken het de hr. Bonghi zeer lastig: zij verwijten hem onvoorzichtigheid, door het uitlokken van den brief der Belgische senatoren, welke niet aan het vredescongres te Rome willen deelnemen, daar door de gevangenisschap des Pausen vrede en recht er onophoudelijk verstoord worden.

De heer Bonghi is zeer verlegen met de zaak. Hij heeft eerst bekendgemaakt, dat hij spoedig zou antwoorden. Thans is hij in onderhandeling met liberale Belgische Senatoren, om een antwoord te verkrijgen, dat recht tegenover dat der katholieken senatoren staat.

— Het proces is geeindigd tegen 45 personen, vervolgd wegens oproer of ophitsing tot oproer op den eerste meidag te Rome gepleegd. Negen-en dertig hunner zijn veroordeeld tot gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaren. Er zal nog een proces volgen van verscheidene, anderen, beschuldigd van zwaardere misdaden, eveneens op 1 Mei. Onder hen bevindt zich de bekende anarchist Cipriani.

---

ta sacudí su bonita raboe blancoe i él ta saltá, boela riba su sjon, ó él ta coeri un distancia adelanti bai pará wardéle.

Solo coe su rayonan vivificador, cocnucoe i paloenan, aunké ya tabata banda di fin di anja, nan toer tabatin pa Hendrik un aspecto asina delicioso, asina variante, como si fuera él tabata den estación di mas alegre.

Algún dia despues, ya na salimentoe di solo, hinter Loverghem tabata riba abao. Den cada cas, den toer e pueblo, toer camina, ¡ pero nó ! — coe excepción di un cas noemá — tabata un fiesta di familia.

E anochi promer Hendrik a bolbé bini trecé nobo koe pastor Everard lo yegá su manecé cercá su jioenan. El a mirá e anciano, él a papiá coe n'éle, brazéle na cas dje huez mes koe lo acompanja e sacerdote bini Loverghem.

¡ Fiesta anto, habitantenan di Loverghem ! Bisti boso bistí di dia domingo; adorná boso cas; recogé último flornan di anja i strooi nan riba camina boso tata tin di pasá; i prepará boso corazón pa festehá su yegada coe alegria.

I asina tabata també.

Tabata gusto pa hende a mirá.

Cas di Everard tabata un verdadera sala di fiesta. Krans di flor na toer ventana, krans di flor na toer camina, krans di flor rondó di su stoel di zoyá bieuw.

Riba porta tabatin un poesia, composición dje schoolmeester-postoljón di Loverghem, anunciando e regreso alegre, i na mes tempoe anja "1807" scirbi també.

Saliendo dje pastorie bo tabata camna meimei di un alée di paloe, primorosamente drechá coe blomchi, te ora bo yegá misa tambe adorná coe yerba i flor.

En verdad, e templo chikitoe dje aldea tabata pomposamente decorá. Hendrik a esmeréle na embeljecé e misa coe un gusto particular. Mester tin fiesta, él a bisa, den cas di Dios na recepción di Dios su mehor amigo.

Un cas sô, segun nos a bisa, a keda silenciosa i lúgubre; es ta "*La casa Maldita,*" camina Lena tabata inmóvil sintá na venta, como sperando, yen di conformidad, desahogo di Wouter su venganza.

Hanna a sali fo dje casa paterna coeri bai cerca e otro muchanan koe, bao di vigilancia dje pastor nobo dje pueblo, a cargá blomchi i yerba trecé pa adorná e pastorie bieuw i respetable.

Bam largá e *maire* i demas autoridad, e multitud di hende coe bandera, tamboe, piki, keda pará 'ki, i larga nos bai pa 'ya banda dje camina, oenda nos ta mirá un wagen a puntá ta bini.

Según e wagen tabata acercando, animación també dje aldeanonan tabata creciendo, i Hendrik sintiendo su mes más i más fuerte, a boelá riba su cabai, coeri bai reconocé i wagen. Bien pronto él a bolbé ta bini na galopi, sacudiendo su sombré den laria, pa participá dj' aleeuw caba, feliz regreso dje pastor.

Grito di alegria a resoná unbé den aire como un oración poderosa na pia di Dios; tamboe a coeminsá toca; salvo di scopet i tiroe di cajón a keda ta retumbá; toer klok dje aldea a coeminsá repicá, i coe nan tono magestuoso nan tabata anunciá e pueblonan vecino, koe Loverghem ta festehando yegada di su anciano pastor i tata

E pastor nobo dje aldea, bisti coe surplis (roket) blancoe a sali, coe cruz cargá adelanti, bai contrá e anciano.

¡ At' éle ! ¡ es ta envehecido. pálido i flacoe él a birá...... ¡ Cuánto él no mester a sufrí fó di dia él a abandoná su pueblo !........ ¡ Es ta despacio su paso ta, awor koe él a bahá dje wagen ta camná na pia ! ....

— "¡ *Pax vobis !*" (paz sea coe boso) — él dici coe un voz enternecida, alzando su dos manoe en senjal di bendición. "¡ Paz sea coe boso i coe boso jioenan !"

E dos pastornan a cogé otro brazá tiernamente, i es un di más hoben a yorá lágrima di emoción i amistad.

Toer hende — tantoe homber, muchá, anciano i mugernan a coeminsá yorá di alegria i satisfacción.

Nan tabata zoenchi Everard su manoe, su bistí, pudiendo su bendición na mes tempoe; pasobra nan tabata considerále como un dje martirnan, elegí pa Dios, pa reviví e fé debilitá di mundoe.

— "¡ Mi jioenan ! " — e anciano dici — " boso ta mira koe mi ta bolbé cerca boso, manera mi a primintí boso. Dios ta reuní nos atrobé pa ainda nos stimá otro, promer mi moeri...... O, largá nos gradicí e bon Tata celestial aki mes unbé riba e yanura pa su bondad, aki mes, camina algún simán pasá nos a implorá su yudanza i su misericordia. Aki, camina nos a separá di otro, agobiá di dolor; aki, camina nos ta bisando otro awor " bon bini."

I ayí atrobé riba e yanura arenosa, bao di cielo azul, e multitud di aldeanonan a caí na rodilja, i huntoe coe Everard nan a gradicí e dispensador di toer gracia.

El ta continuá

Frankrijk.— *Figaro* herinnert de werkstakers aan iets, waaraan zij zeker niet gedacht hebben. Om den dienst op de groote spoorwegen te beter te verzekeren, heeft de wet bepaald, dat het dienstpersoneel van de maatschappijen (natuurlijk geen stal of wagenknechts of oppassers, enz.) vrijgesteld zijn van den militairen dienst. Daar er nu een 30 à 40 werkstakers, die uit dien hoofde ontheven waren van militairen dienst, door de maatschappijen ontslagen zijn, zoo vallen zij van stonde aan in den term van dienstplichtigen. De militaire overheid kan hen mitsdien bij het leger inlijven, en, indien zij wil, voegt *Figaro* er stekelig bij, hun als soldaat den plicht opleggen, om het oog te houden op hunne kameraden van gisteren, die het werk blijven staken.

— Het „ hoofdcomité der redders" heeft aan den abt Margerin, pastoor te Fourmies, die zich tijdens de onlusten van 1 Mei kloekmoedig tusschen de soldaten en het volk wierp, eene medaille geschonken. Dezelfde eer viel te beurt aan eene Liefdezuster, die haar arm aangeboden heeft, om een gedeelte van de huid te laten wegnemen, waarmede de brandwonden van een in levensgevaar verkeerend kind werden bedekt: het kind werd gered.

— Bij de aanbieding zijner nieuwe geloofsbrieven heeft de Nuntius, mgr. Ferrata, de gevoelens van welwillendheid van den Paus jegens Frankrijk te kennen gegeven. Hij zal alles doen, om de gelukkige resultaten zijner zending en de vriendschappelijke betrekkingen met den H. Stoel in Frankrijk te verzekeren. De President der republiek antwoordde hierop: „ Gij kent de gehechtheid van Frankrijk aan de republiek. Ondervinding omtrent menschen en zaken zal u bevordelijk zijn in de vervulling van het mandaat uwer vredelievende zending. Bij het gouvernement der republiek zult gij welwillende medewerking vinden."

— Minister Constans woonde een banket bij te Avignon, na afloop waarvan hij eene toespraak hield over het ontwerp betreffende de oprichting van hulpkassen voor werklieden, door hem bij de kamer ingediend. Hij geloofde wel, dat dit verzet zou ondervinden; maar vertrouwde toch, dat de kamer bereid zou zijn, mede te werken, om het ontwerp tot stand te brengen. Het beste middel, om den openbaren vrede te verzekeren, achtte de minister het, als men den werklieden vertrouwen kon geven op de toekomst. De minister keurde zeer het misbruik af, dat wordt gemaakt van werkstakingen, waardoor meer ellende wordt veroorzaakt, dan ze verbeteringen brengen.

— Den 31 Juli trachtten verscheiden trams uit te rijden, geëscorteerd door gendarmes en bereden artilleristen, maar de stakers, geholpen door het volk, hielden de rijtuigen aan en wierpen ze om. De militairen trachtten daarop de menigte met sabelslagen te verdrijven, maar het volk antwoordde met steenworpen. Vooral de vrouwen onderscheiden zich daarbij. Een tram werd in het water gedrongen. De gendarmes drongen nu op en hielden zestien oproermakers aan; een der manifestanten werd een hand in het straatgevecht afgehouwen; van de militairen werd een adjudant uit den zadel geworpen en gekwetst.

In den namiddag deed zich een dwaas geval voor. De hoofdcommissarissen stond op een tramrijtuig, dat wegens de staking slechts door één paard werd getrokken. Eensklaps bleef het beest staan en weigerde hardnekkig voort te gaan. Onmiddellijk omsingelde het volk den wagen en spande onder luid gelach en de kreten „Leve het stakende paard!" het dier af, dat in triomf werd rondgevoerd.

Intusschen verergeren de wanordelijkheden. De stakers verbranden vier wachthuisjes. Thans bezetten de troepen verschillende deelen der stad.

Belgie.— Het rapport van de administrateurs van den Congo-Staat, meldt dat de financiën in zeer ongunstigen toestand verkeeren. Het door Belgie geschonken voorschot van 5 millioen in eens en de toegezegde van 2 millioen per jaar gedurende 10 jaren hebben den Staat wel geholpen, maar toch niet kunnen beletten, dat er een tekort bestaat van meer dan 3 millioen. De moreele toestand gaat goed vooruit. De kath. missionarissen (deels van de Belgische congregatie van Scheut, deels Witte Paters van Algiers, terwijl er ook sprake is van de vestiging der Jezuïeten) verrichten veel goeds. Boma bezit zelfs reeds eene kerk. Te Moanda wordt een gasthuis gebouwd, dat door liefdezusters zal bediend worden. Maar ook de protestantsche genootschappen werken er ijverig: Engelsche, Amerikaansche en zelfs Zweedsche secten hebben er scholen geopend, evangeliseeren de negerkinderen en leeren hun handwerken. Vervolgens deelt het rapport bijzonderheden mede ontrent de bestrijding van den slavenhandel. Aan de grenzen heeft de Staat een keten gewapende posten gesteld, om de invallen der Arabische slavenjagers te beletten. Het is merkwaardig, hoe de negers zich bij duizenden om die posten, scharen, die hun moed verlevendigen; er ontstaan daardoor geheele dorpen, de keten wordt steeds sterker, en niet alleen zijn de Arabieren herhaaldelijk terug geslagen, maar zij verlaten reeds de streken, die zij bezet hadden.

— Er dreigt eene nieuwe diplomatieke quaestie te ontstaan tusschen Engeland en Noord-Amerika, naar aanleiding der Russische joden. De gezant der Unie te Londen, waarschuwde zijne regeering tegen het plan om den jodenstroom van Engeland naar Amerika te leiden. Dertig Russische Israëlieten worden thans te New-York wegens de bedoelde waarschuwing gedetineerd. Hun geval moet aan de regeering der Unie grond opleveren tot een protest te Londen.

Duitschland. — Een decreet van keizer Wilhelm verbiedt den ambtenaren, die belast zijn met het bijhouden der registers van den burgerlijken stand, voornamen in te schrijven, die eene publieke beteekenis hebben. De eenig geoorloofde voornamen zijn die van den kalender, den Bijbel, der Vorsten en der helden van het vaderland. Deze maatregel treft vooral eene gewoonte der socialisten, die hunne kinderen de namen van Lasalle, Robespierre, Bebel, Liebknecht, Marx, Hasselman, enz., geven.

— De indiening eener drankwet moet aanstaande wezen, alweêr op initiatief van den Keizer, welke in Noorwegen de voortreffelijke werking der daar van kracht zijnde bepalingen op den drankverkoop heeft waargenomen.

— Uit Wiesbaden wordt geseind, dat dr. Mezger vermoedelijk Wiesbaden zal verlaten. De nieuwe directie van het Rheinhotel, waar dr. Mezger tot dusver zijn practijk uitoefende, kan het niet eens worden met den geneesheer over de voorwaarden, waarop de overeenkomst hernieuwd zal worden. Dr. Mezger moet dus het Hotel ontruimen. Volgens het *Wiesbad. Tageblatt*, is dr. Mezger in onderhandeling met het Hotel Continental te Parijs, en denkt hij er ook aan, naar Amsterdam terug te keeren.

Luxemburg.-Hoewel de kroon van Luxemburg is overgegaan op eene zijlijn van het geslacht Oranje-Nassau, zal daardoor het Luxemburgsche wapen niet gewijzigd worden. Maar in het wapen van het groothertogelijk Huis zal de Nassausche leeuw als middenschild aangenomen worden. Ook de ambtslinten der burgemeesters, die tot dusverre de kleur van het huis van Oranje droegen, zullen veranderd worden in de kleuren van het huis Nassau.

De nieuwe postzegels met het afbeeldsel van groothertog Adolf worden eerstdaags uitgegeven.

— De rechtbank te Charleroi oordeelde 21 Juli in de zaak van de bekende Fransche Boulangisten Laguerre en Déroulède, die wegens een onderling geschil in België waren gekomen, om te trachten daar een tweegevecht te houden. Beide heeren zaten zeer vriendschappelijk op de bank der beschuldigden, waar zij zich hoorden veroordeelen: Déroulède tot veertien dagen gevangenisstraf en honderd francs boete; Laguerre als uitdager, tot een maand gevangenis en een boete van tweehonderd francs.

Engeland.— In een hoofdartikel rechtvaardigt *The Times* ten volle het terugnemen van Elzas en Lotharingen door Duitschland. De Franschen, zegt het blad, verklaarden aan Duitschland den oorlog met de uitgesproken bedoeling, om den ganschen linker-Rijnoever zich toe te eigenen. Duitschland, overwinnaar blijvende, heeft niet gedaan, wat het zegevierende Frankrijk zou gedaan hebben; maar slechts datgene genomen, wat het vanouds had toebehoord, en wat het noodig had, om in de toekomst zijne veiligheid en eenheid te verzekeren.

Portugal. — Het ziet er hier verre van rooskleurig uit. Behalve den gespannen toestand is de geldschaarschte de kwaal, die alles beheerscht en overheerscht.

Gereed geld, gemunt goud en zilver, het is alléén tegen ontzettend hoogen prijs te bekomen, en alhoewel het waar is en waar blijft," zonder geld geen oorlog," voor Portugal mag thans worden gezegd „ zonder geld geen vrede." Nog dreigt eene nieuwe partieele kabinetscrisis. De premier, generaal Abreu e Souza, een hoog bejaard man, heeft het besluit genomen, af te treden. Of dit terugtreden enkel en alleen voortvloeit uit 's ministers hoogen leeftijd, danwel uit politieke redenen, schijnt in het duister te liggen.

Oostenrijk.— In Hongarije is de Zondagswet in werking gesteld. Daarmee bestaat nu de Zondagsrust over de geheele uitgestrektheid der Monarchie en wordt er, betrekkelijk gesproken, zeer goed geeerbiedigd. Onnoodig te zeggen dat er, in het belang van handel en nijverheid, vele bepalingen in de wet zijn ingelascht, waardoor de arbeid in zekere vakken en op sommige uren op Zondag worden geduld. De wet is in breeden zin opgevat, en dat was noodzakelijk: zij is door de bevolking gunstig onthaald, en het is onbetwijfelbaar, of de nieuwe regeling zal spoedig aller goedkeuring wegdragen, zelfs die van hare vroegere bestrijders.

China.— Het zuiden des lands verkeert in staat van beroering. Gewapende benden doorkruisen het land waardoor de zaken overal stil staan. De belhamel der oproermakers van Wuhu, is in hechtenis.

Amerika.— Te New-York is de oud-Feniansche broederschap vergaderd geweest. Het bestuur diende een merkwaardig rapport in waarin, o. a. staat, dat het Iersche volk niet aan eigen inzichten of aan zelfzuchtige woelwaters overgelaten moet worden. Het Amerikaansche goud heeft het bedorven, en maakte het bijna zonder uitzondering tot aanhangers van wettelijke methoden. Op de Amerikaansche Ieren rust de plicht, zulk een water-en-melk beleid door een werkelijk nationaal en krachtig beleid, met strijd tot grondslag, te vervangen. Geen ijdele agitatie meer, die slechts strekt, om lage, waardlooze en zelfzuchtige avonturiers op den voorgrond te brengen.

— Een verzoekschrift, dragende 150,000 handteekeningen is uit Milwaukee aan de H. Stoel opgezonden, eerbiedig aandringende op de benoeming van een Poolschen Bisschop in de Vereenigde Staten.

NOTICIANAN DI CABEL.

Recibí dia 21 Agosto

Paris.—Nan ta bisa koe aguacero a danjá cosecha di Alemania; pérdida ta evaluá pa un miljón di marcos.

Un anarquista a tirá riba e diputado Laur ma sin cogéle.

Nobonan di China ta consoladora; actitud di autoridadnan local ta pacificá i ta probable koe un demostración naval di potencianan europea lo ta inútil.

Londres.— Escuadra francés a ser recibí ayera na Cowes coe masjá honor.

Nan a recibí escuadra inglesa di Meditaraneo coe pompa na Villafranca. Oficialidad dje dos escuadranan a visitá otro.

Courantnan ta criticá ehecución dje dos pirncipenan di Manipuri.

New-York. — Un incendio a destruí masjá cas na Jacksonville. Nan ta calculá pérdida pa un miljón pesos.

Precio di harina no ta alterá, aunké e di trigo a subi pa motiboe dje rumor koe Rusia a poné un derecho riba exportación di cereales. (trigo, etc).

23 Agosto.

Paris.— Courant *La Paix* ta bisá koe conde di Paris a suspendé su contribución pa placa di San Pedro, pasobra Papa ta apoyá Cardenal Lavigerie i gobierno republicano.

Rusia lo permití exportación di toer cereales, coe exepción di centeno.

Nan a asesina dos misionero alemán na Nueva Guinea.

Londres.— Un tromba (hoos) marina a reventá na Austria, hogá cuarenta hende.

La reina a doená ayera, na su castiljo di Osborne, un comementoe pa oficialnan dje escuadra francés. Dia 25 di Agosto la reina lo pasá revista dje escuadra.

Madrid.— Sagasta i Canaago lo poné nan di acuerdo tocanti e conducta koe nan tin di observá duranti e debatenan parlamentario riba e tratado coe Estados Unidos.

New-York. — Abundancia di cosecha di trigo na Canadá ta haci koe nan por exportá un cantidad muchoe más grandi koe promer.

Diez mil revolucionario chileno a desembarcá cerca Valparaiso. General Balmaceda a mandá tropa bai soetá nan.

Courant *Evening Post* ta atribuí e promer impresión koe e tratado coe Spanja a causá, na exclusión di tabacoe den e ventahanan di reciprocidad.

24 Agosto.

Paris.— Nan ta bisá koe Spanja lo no renová e tratado koe ta caba dia 9 Julio próximo; según e tratado ayí, productonan di Canadá por ta introducí na antiljanan bao dje mes condicionnan koe cualké nación di más favorecé.

Courantnan di Rusia ta manifestá nan satisfacción pa e honornan hací na e escuadra francés i koe Europa ta considerá esai como un prueba di intención di Inglaterra pa maréle coe Francia i Rusia, afin di manténé paz.

Londres. — La reina a pasá revista di escuadranan francés i inglés na Spithead. Temperatura a perhudicá e ceremonia.

Na Spanja, e agitación contra e tratado di comercio ta continuá. Cámara di comercio di Barcelona ta pidi cooperación di otro cámaranan pa nan trahá pa kibrá e tratado. Toer courant di Spanja ta toemando parti den e manifestación contra e tratado.

25 Agosto.

Paris.— E último Ukase tocanti prohibición di exportá centeno lo ta pa Finlandia també.

Czar, la reina di Grecia i su familia a bai Copenhaga.

Londres. — Fuerte aguacero a haci danjo na cosechanan di Suecia i Dinamarca.

Dia pa dia, Francia i Rusia ta doena otro prueba i más prueba di nan bon inteligencia. Inglaterra ta busca modi di haci Rusia contrapeso.

Madrid.— Gran duque Alexsis, roemán di Czar, ta visitá la reina regente. Tin masjá papiamentoe riba e visita ayí i riba presencia dje gran duque na Vichy.

Probablemente e escuadra francés lo bai Lisboa den luna di Setiembre.

New-York.— Según noticianan di Chili, tropanan di Balmaceda a ser derrotá i rechaza na dirrección di Valparaiso después di un combate violento na Avina el mar.

Na New-York un cas a cai matá diez hende.

Na un otro lugar ayí tabatin un explosión, sigui di un incendio, koe

a matá 60 persona i lastimá un grandi número.

26 Agosto.

Paris.— Sr. Ramos, delegado di anarquistanan de Barcelona, a ser expulsá di Congreso obrero di Bruselas.

Un tren expreso, di Berna pa Par's, a dal coe un otro causando 14 morto i 18 hende heridá.

Londres.— La reina i presidente Carnot a telegrafiá felecitá otro pa visita dje escuadra francés.

La reina ta deseá di condecorá Carnot, koe ta pará pa bai Inglaterra na primavera.

Un telegrama di Cairo ta bisa koe Emin Pacha a derrotá e dervichenan (pader turco) i koe él a toemá e provincianan na equator i un gran cantidad di arma i marfil.

Madrid.— Un sociedad na favor dje tarifa proteccionista, establecé na Barcelona, a publicá un protesta fuerte contra e tratado.

Gabinete ta ocupéle di situación di Portugal i dje dificultadnan ocasioná pa e tratado di reciprocidad.

27 Agosto.

Paris.— Nan ta doena nobo fo di S. Petersburgo, koe Rusia ta aumentando tropa riba fronteranan austriaca.

Tin hopi papiamentoe riba ausencia di Salisbury, ora recepción dje escuadra francés a toema lugar.

Nan ta bisa koe e honornan demoestra pa Inglaterra no ta otro cos sino consecuencia di grandeza i poder di Francia.

Estado di salud di emperador Wilhelm ta bon, ma él tin masjá dolor na su rodilja.

Londres.— Nan ta bisá koe e última batalja cerca Valparaiso ta precursor di fin di guerra na Chili. Efectonan chileno ta subiendo.

Ceremonianan pa recepción dje escuadra francés na Portsmout a caba, ma e barcoenan ta obligá di keda sin por bai, pa motiboe di tempoe desfavorable. 60 oficial koe tabata di visita abordo di Marengo, no por a bahá bai ayi fô.

New York.— Blaine ta aceptá na Pensylvania como candidato pa president di EE. UN. na elección di 1892.

Bao di hendenan di coenucoe na Rusia tin masjá miseria, según noticia koe ta circulá.

Imprenta de la Libreria de A. BETHENCOURT E HIJOS, Curaçao.